

نفس تولید ادبیات و فیلم سینمایی کودک به شماره افتاده است

کانون فعلا برای شما برنامه‌ای ندارد

ماژفه جعفری
روزنامه‌نگار

برای دهه شصتی‌ها، کتاب معنای دیگری داشت، کودکی مان هم با کودکی بچه‌های این دوره و زمانه فرق می‌کرد. مدرسه که می‌رفتیم حتما یا در کتابخانه مدرسه عضو بودیم یا در یک شعبه کانون پرورش فکری، تابستان هم که دیگر برایمان جزء اولویت‌ها بود که حتما جور دیگری شده است. کانون همچنان سرپاست، اما بچه‌های امروزی ترجیح می‌دهند وقت‌شان را با فضای مجازی بگذرانند، البته شاید به‌قول بعضی منتقدان این مساله دلیلش این باشد که کانون مانند همان دهه ۶۰ و ۷۰ نیست. بهانه نوشتن این گزارش، صحبت‌هایی بود که از گوشه و کنار شنیدیم که انتشارات کانون

تاریخچه انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

پیش از تولید کتاب توسط کانون، ناشر تخصصی برای کتاب کودک در ایران وجود نداشت. برخی ناشران در آن زمان به‌طور پراکنده کار می‌کردند، ولی بیشتر این کتب کیفیتی پایین داشتند و دارای معیارهای آموزشی مدرن (نظیر سن، ترجمه، گرافیک، تصویرگری و...) نبودند. غالب کتاب‌های فانتزی برای کودکان پیش از کانون تنها یک خط داستانی داشتند که آغاز داستان با «روزی روزگاری» شروع می‌شد و توجه کمی به پیچیدگی متن برای کودکان، سطح زبان یا احساس و روانشناسی کودکان و نوجوانان می‌شد. مثلا اشعار انتقادی اجتماعی مانند موش و گربه یا داستان‌های جالب ولی اندرگزوانه ملانصرالدین، چنددین دهه، تنها قصه‌هایی بودند که توسط والدین برای کودکان به‌عنوان کتاب‌های مناسب خوانده می‌شد. تصویرگری‌های کتب کودک هم پیش از کانون بسیار ضعیف بودند. بالاخره بعد از تاسیس کانون پرورشی در سال ۱۳۴۴، انتشارات کانون در زمستان ۱۳۴۵ راه افتاد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی فعالیت کانون و انتشاراتش ادامه پیدا کرد نویسندگانی همچون نادر ابراهیمی، احمدرضا احمدی، هوشنگ مرادی کرمانی، فرهاد حسن‌زاده و منوچهر احترامی از جمله افرادی بودند که در سال‌های بعد از انقلاب کتاب چاپ کردند و دو دهه درخشان را در این نهاد رقم زدند. در دهه ۶۰ و بعد از آن ۷۰، کانون به نهادی تبدیل شد که هر جایی صحبت از ادبیات کودک و نوجوان می‌آمد، اسم کانون برده می‌شد و نوعی رقابت را در عرصه کودک ایجاد کرد.

محمود پوروهاب که امسال به‌عنوان سرداور بخش شعر کودک و نوجوان جشنواره قلم‌زین حضور داشت در نشست خبری این جشنواره انتقادات زیادی را درحوزه کتاب‌های کودک و نوجوان مطرح کرد و گفت: «متأسفانه این روزها شاهدیم که بسیاری از جشنواره‌ها تعطیل شده است، اما باید علت این تعطیلی بیان شود. فروشگاه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان که بزرگ‌ترین ناشر کودک و نوجوان شمرده می‌شود، دوسال و نیم است که تعطیل شده و کتاب منتشر نمی‌کند. ما حتی امسال در جشنواره قلم‌زین یک کتاب هم از کانون نداشتیم. درحالی‌که طی سال‌های گذشته حجم بالایی از کتاب‌ها برای انتشارات مدرسه و کانون بود. اما امسال متأسفانه یک کتاب هم نبود. ناشران اهتمام ندارند و کارهای خوبی تولید نمی‌شود. کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و حوزه هنری کم‌کار شده‌اند.» به سراغ حامد رهنما، مدیرکل روابط‌عمومی کانون پرورشی فکر کودکان و نوجوانان رفتیم تا از وضعیت فعلی انتشارات کانون مطلع شویم. او درباره این تعطیلی‌ها گفت: «در سال ۹۷، تعداد کتاب‌های چاپ اول کانون، ۲۳ عنوان بود و تجدید چاپ‌ها هم ۱۳۸ عنوان که جمعا بیش از ۱۵۰ عنوان کتاب در سال ۹۷ منتشر کرده است. قاعده تجدید چاپی‌ها به این صورت است که هم به تعداد فروش نگاه می‌کنیم و هم نظراتی که از سوی امور استان‌های (مراکز فرهنگی هنری ثابت و کتابخانه‌های سیار) کانون در سراسر کشور نسبت به استقبال بچه‌ها از کتاب‌ها می‌دهند. می‌دانید که محور فعالیت کانون پرورش فکری در مراکز فرهنگی هنری تمامی استان‌ها، کتاب است. پس این قاعده که اعلام شده ما دیگر کتاب چاپ نمی‌کنیم، نادرست است. در سال ۹۸، ما ۱۶ عنوان تجدیدچاپی داشتیم به‌اضافه ۲۰ عنوان کتاب صوتی که ۱۰ عنوان کتاب کودک و ۱۰ عنوان کتاب‌های نوجوان بودند. درحال حاضر ۹۲ عنوان کتاب چاپ اول با موضوع‌های پژوهشی، شعر، داستان، رمان تالیف و ترجمه، محیط‌زیست، مباحث نظری و... در مرحله تولید قرار دارد و ۳۵ عنوان هم کتاب تجدیدچاپی در دست انتشار است.»

وی همچنین گفت: «درباره فروشگاه‌ها این صحبت درست نیست که دوسال و نیم تعطیل شده باشند. تعطیلی چند ماهه فروشگاه‌ها ما به دو دلیل بود، یک دلیل به این برمی‌گشت که بعضی از این فروشگاه‌ها، با جایی که فروشگاه را به آنها به معنای

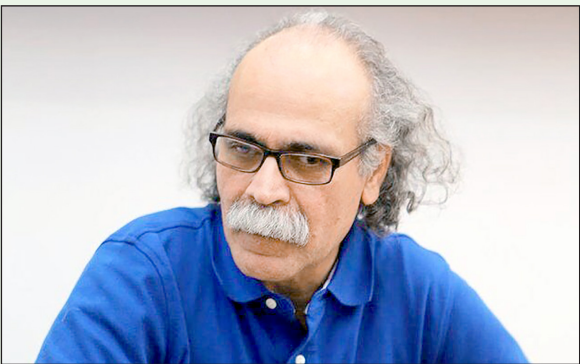
درباره عملکرد انتشارات کانون باید بگوییم بعد از تغییراتی که در

مدیریت کانون داده شد و آمدن مدیرعامل جدید، مقداری فعالیت‌ها متوقف شد، به این علت که با شکل و شمایل بهتر و متفاوت‌تری کار را شروع کنند. خبر دارم مدتی است که کار شروع شده است.

ببینید در کل، سایه دولت و بودجه دولتی و مدیرانی که انتخاب می‌شوند، همه و همه باعث می‌شود که آن ثبات فعالیت و مدیریت در کار نباشد و هر دفعه با تغییر یک مدیر و معاون، سیاست‌ها تغییر می‌کند. نکته دیگر اینکه زمانی که این کانون به‌وجود آمد، یک‌ه و تنها بود و رقیبی در سطح ملی نداشت و می‌توانست خیلی از نقاط خالی را پر کند و به قولی الگوسازی کند، یعنی هر کتابی که منتشر می‌شد، معیارشان کتاب‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بود.

طی این سال‌ها که مدیران زیادی آمدند و رفتند، کانون وجهه خودش را از دست داد و یک‌سری بی‌اعتماد شدند، به‌خاطر کارهای بی‌کیفیت و رعایت نکردن استانداردهای لازم، جاهایی سلب اعتماد شد و الان کانون رقیب پیدا کرده است. برخی از ناشران خصوصی با عملکرد خوبی که داشتند، توانستند با مخاطب ارتباط خوبی پیدا کنند و این مساله موقعیت کانون را به‌خطر انداخته است.

فرهاد حسن‌زاده: برای بهبود شرایط فعلا صبر کنید

درباره کیفیت کتاب‌های کانون باید بگوییم در این یک سال و نیم که مدیریت تغییر کرده است، اثری ندیده‌ام. اما قبل از شروع به کار تیم جدید که آثار را

رصد می‌کردم می‌دیدم که آثار افت کرده‌اند. کانون به‌لحاظ چاپ و گرافیک قبلا حرف اول را می‌زد، ولی در این سال‌ها افت داشته است. مثلا در برخی کتاب‌های کودک می‌بینیم که می‌خواستند صرفه‌جویی کنند، فضاهای سفید در صفحات کتاب‌های کودک را حذف کردند و دلیل‌شان این است که حیف و میل بود. درحالی‌که همان سفیدی‌ها در این کتاب‌ها، یک معیار خوب بود و بچه‌ها به آن توجه داشتند. نمی‌شود به این کتاب‌ها یک نگاه اقتصادی داشت، بلکه باید یک نگاه زیباشناسانه داشت. فکر می‌کنم که در چند سال گذشته این افت را داشتیم.

البته این را هم در مورد توقف یک سال و نیم فعالیت‌های کانون بگوییم که بیشتر برای این بود که بعد منجر به اتفاقات خوبی شود. مثلاً یکی از همین اتفاق‌ها، کمک گرفتن از نویسندگان و کارشناسان نخبه حوزه کودک و نوجوان بود. شوراهای مختلف تشکیل شده است که در حوزه کودک و نوجوان، در بخش‌های مختلف مثل شعر و رمان که همه از نویسندگان شاخص حوزه کودک و نوجوان هستند و همین نقطه‌امیدی است که می‌توانیم به آن دل ببندیم که اتفاق‌های خوب در راه باشد. ما دلم در بخش فروش هم تحولاتی ایجاد شده است و به بخش خصوصی واگذار شده و باید دید که چه خواهد شد.

کانون به اوج برمی‌گردد یا نه؟

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، فعالیتش زیرمجموعه وزارت آموزش پرورش است، وزارتخانه‌ای که خودش هزاران مشکل دارد و شاید به‌خاطر همین مساله است که توجه به کانون هم کمتر در اولویت‌های این وزارتخانه قرار می‌گیرد. با این وجود بودجه‌ای که برای کانون در سال ۹۷ در نظر گرفته شده بود، رقم ۱۶۳ میلیارد و صد میلیون تومان بوده در سال ۹۸ این رقم فقط ۳۰ میلیون تومان افزایش داشته است. با توجه به مشکلات اقتصادی که دستگه‌های فرهنگی نیز با آن درگیر شدند باید دید که در سال پیش‌رو وضعیت فعالیت‌های آن چگونه خواهد شد.

اولین مطالبه رسمی از معاون تازه نظارت سینما

همزمان با برگزاری معارفه محمد مهدی طباطبایی نژاد به‌عنوان معاون جدید ارزشیابی و نظارت سازمان سینمایی، محمد رضا شفا، تهیه‌کننده این فیلم سینمایی به کارگردانی رضا زهتابچیان در نامه‌ای سرگشاده به وی، خواستار شفافیت موضع سازمان سینمایی درباره اکران این فیلم شد. در این نامه خطاب به طباطبایی نژاد آمده است: «همان‌طور که مطلعید، در دوره پیش از شما با وعده صدور پروانه نمایش فیلم سینمایی «دین این فیلم جرم است!» مشروط به انصراف از اکران نوروزی، این فیلم برخلاف میل ما از اکران کنار گذاشته شد. تا امروز همواره تلاش شد تا به دور از حواشی، شرایط برای کسب مجوز در فضایی منطقی فراهم آید. اما به‌رغم گذشت چهار ماه از آن وعده و با وجود پیگیری‌های متعدد، پاسخ‌روشنی به تقاضای اکران داده نمی‌شود. معاون پیشین که با آن وعده رفت؛ امروز از شما به‌عنوان معاون جدید خواستاریم در زمانی که سازمان سینمایی شعار شفافیت سر می‌دهد، موضع رسمی و شفاف خود را نسبت به اکران این فیلم به مردم و رسانه‌ها اعلام کنید. امید که دیدن این فیلم جرم نشود....»

«زهرمار» کم‌دی نیست

فیلم سینمایی «زهرمار» اولین اثر سینمایی به کارگردانی جواد رضویان است که بیشتر اقلام تبلیغاتی آن و ویژگی‌هایی که برای آن لحاظ شده، مخاطب را به انتظار تماشای یک فیلم کم‌دی می‌نشانند. جواد رضویان در گفت‌وگو با خبرنگار مهر ادعا می‌کند که قصدش ساختن فیلم کم‌دی نبوده است. او در بخشی از این گفت‌وگو اظهار داشته است: «بخش عمده‌ای از مخاطبان در مواجهه با فیلم غافلگیر می‌شوند، اما همان‌طور که گفتم، فکر می‌کنم نزدیک به ۶۵ درصد از آنها فیلم را دوست داشته‌اند. ما با تیزری که برای حضور در جشنواره فیلم فجر ساختیم، انتظاری برای مخاطبان به‌وجود آوردیم که گویی مخاطب قرار است با یک فیلم کم‌دی مواجه شود. این بزرگ‌ترین آسیبی بود که به شناخت اولیه مخاطب از فیلم، وارد شد. وی حتی لوگوی تبلیغاتی آن را برآمده از فضای طنز ندانسته و گفته است: «با حذف برخی اجزا مانند خطوط دوربر لوگو، می‌توان برداشت جدی‌تری از آن داشت. شاید پیش‌شناختی که درباره «زهرمار» به مخاطب داده‌ایم، پیش‌شناخت غلطی بوده و باعث شده بخشی از آنها با ذهنیت تماشای یک فیلم کم‌دی وارد سالن شوند.»

کارگردان «شهرزاد» سراغ «جیران» رفت

فصل اول مجموعه نمایشی «شهرزاد» در سال ۹۴ در ۲۸ قسمت و فصل دوم آن در سال ۹۶ در ۱۵ قسمت پخش شد. همچنین توزیع فصل سوم این سریال هم در ۱۶ قسمت در زمستان ۹۶ آغاز شد؛ سه فصلی که با استقبال مخاطبان همراه بود و می‌توان آن را پر فروش‌ترین و پرمخاطب‌ترین سریال نمایش خانگی ایران دانست. البته حواشی شیوه تامین مالی این سریال همچنان در فضای رسانه‌ای کشور مطرح است. حسن فتحی که کارگردانی سه فصل از سریال «شهرزاد» در شبکه نمایش خانگی را برعهده داشته، قرار است بار دیگر سریالی به نام «جیران» را برای شبکه نمایش خانگی بسازد. روز گذشته و در جلسات اخیر شورای پروانه ساخت آثار غیرسینمایی به غیر از سریال «جیران» که مجوز ساخت آن به تهیه‌کنندگی اسماعیل غفیفه و کارگردانی حسن فتحی صادر شده است، برای فیلمنامه‌های بلند داستانی «گلزار» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی امین بخشیان، «من اینجا هستم» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی عباس امینی، سریال «آقازاده» به تهیه‌کنندگی حامد عنقا و کارگردانی بهرنگ توفیقی، پروانه ساخت صادر شد.